

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egyívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya :

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetésekénél :

egész oldal ... kor. 32 — negyed oldal ... kor. 8 —
fel oldal 16 — nyolczad oldal . 4 —

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Védjük iskoláinkat.

Hála és köszönet Mailáth gróf erdélyi püspök úrnak azért, hogy körlevelében kiadta a főpásztori jelszót: védjük iskoláinkat, mert ezzel nemcsak az egyháznak, hanem a hazának is hasznos szolgálatot teszünk. A hitvallásos iskolákat megvédelmeznünk az államosítástól, tehát hazafias kötelességünk.

Véssük jól szívünkbe ezt az igazságot, de erre figyelmeztetnek a nap-nap után megújuló tapasztalatok is. Most a «Budapesti Hírlap», majd ismét egy másik lap ír nagy elismeréssel községek, sőt egyes vidékek megmagyarosodásáról. Tanítók, papok érdemeit nem vitatják el, sőt szép elismeréssel ki is emelik, hogy a magyar nyelv ily gyors és eredményes elterjedésének ők voltak a munkásai; de arról, hogy a szép eredmény kivívása a hitvallásos iskolákban történt, hallgatnak. Hajtsák meg az elismerés lobogóját elfogulatlanul a hazafias kath. iskolák előtt, sőt mutassanak rá, hogy az állami iskolák arra nem képesek a magyarosítás terén, amit egy lelkes plebános és buzgó kath. tanító a kath. iskolában elérnek. Mi ismerünk falvakat, hova az állam közel 20—22 éve állami iskolát állított, de azért a község olyan nem magyar ajkú, amilyen volt. Mi ennek az oka? Valószínűleg az, hogy az állami iskola csak «tanít», de nem nevel is egyszersmind. Hazafias meggyőződést nevelni az ifjúságban, csak vallásos szellemben működő népiskola tudhat. ELEG sajnos, hogy az állam tanítói ezt a sarkalatos pedagógiai igazságot vagy nem tudják, vagy nem akarják követni. Mi ezt az utóbbi körülményt hisszük inkább, mert azt is tapasztaltuk, hogy amint valamelyik hitvallásos iskolát elállamosítják, a legtöbb tanító azt gondolja, hogy most már neki első és legfontosabb feladata, mint magyar kir. állami tanítónak, hogy az egyháznak ellenségévé szegődjék. Kerülje a templomot, *törje* iskolájában a hitoktatást, de a tanulószereget hitéletével semmit se törődjek. Ezért fordul el a józanul ítélő magyar nép az állami iskolától és

ezért hangsúlyozzuk mi is lepton-nyomon, hogy védjük kath. iskoláinkat.

Az említett püspöki irat rámutatott arra is, hogy a nép tulajdonképpen anyagi terheket vesz magára a hitvallásos iskola elállamosításával. Ennek az igazságnak ily tekintélyes helyről való határozott kimondása a tanügyi kormányt láthatólag igen kellemetlenül érintette, mert nyilatkozatot küldött szét a lapoknak, amelyben elismeri ő is az igazságot, de eljárását azzal támogatja, hogy ezzel közvetve azokra óhajt jó hatást gyakorolni, akik maguk tartják fenn iskoláikat. Ez már azután ügyes prókatori argumentum. Mi ezt arra használjuk fel, hogy erre különösen fölhívjuk olvasóink figyelmét.

Ha tehát a tanfelügyelő, szolgabíró, jegyző azzal argumentál majd a nép előtt, midőn az a katolikus iskolára áldozni vonakodik: kérjétek, hogy iskolátokat vegye át az állam, akkor megszábadultok az eddigi terhektől is. — vegyék elő akkor a kath. iskola védelmezői a tanügyi kormány nyilatkozatát; olvassák föl abból az igazságot, hogy az iskola államosításával a nép anyagilag nem nyer, de veszít, mert újabb terheket rónak vállaira és egyszersmind örökre föladta a hitvallásos iskolához való jogát.

A hivatalos cáfolat idevonatkozó szavai ezek: «Ami már most az erdélyi püspök körlevelének azt a részét illeti, hogy a községek és hitközségek az iskolai terhektől akkor sem szabadulnak, ha népoktatásuk állami kezelésbe vétetik és így az anyagi megkönnyebbülés sem okolja meg a felekezeti jelleg föl hagyását, erre vonatkozólag a közoktatási kormány azt az elvi álláspontot követi, hogy mindazon községek és hitközségek, melyek népoktatásukat maguk kerik állami kezelésbe átvétetni, hozzák meg evégből a tőlük telhető áldozatot, nemcsak azért, mert ily módon nagyobb érdekeltég fűzi a községeket az állami iskolához; nemcsak azért, mert ha fölmentetnének minden iskolai teher alól, ez a többi iskola-fenntartó községekkel szemben nagy méltánytalanság volna, de főleg azért, mert ha kitelhető

anyagi hozzájárulást nem kívánja a kormány a községektől, ez által oly zsírpipet nyitna meg a telekezeti iskolák tömeges államiasítását szorgalmazó törekvéseknek, amely az erdélyi püspököt valószínűleg open ellenkezőleg annak hangoztatására indítaná, hogy az illető hitközségeknél minél nagyobb anyagi megterheléssel járjon az államiasítás.

Legyen meggyőződve a hivatalos cáfoló, hogy Mailath püspök sohasem fogja azt kívánni az államtól, hogy a szegény hitközségeket az anyagi teher veszedelmével terítsék a katolikus iskola védelmére. A püspök tudja jól, hogy a vallásos élet és az ezt föntartó benső vallásos meggyőződés és a tettekben nyilatkozó igaz magyar hazafiság a legbiztosabb védelmezői a hitvallásos nemzeti nevelésnek.

Azért ő arra kéri papjait és tanítóit: imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek, Isten, haza, király legyen jelszavatokat a nevelés és oktatás tereén s hogy e jelszavaknak megfelelő szellemben munkálkodhassatok: ovjátok, fejlesszetek a katolikus iskolákat. E.

A magyarországi katolikus tanítók országos szövetsége.

(Terve-vázlat.)

I.

A szövetség tagozatai.

1. Az egy plébánia területén működő egyházi és világi tanerők tanítótestületet képeznek.
2. Az espereskerületek tanítótestületei espereskerületi tanítói kört alkotnak.
3. Több-kevesebb espereskerület tanítóegyesülette alakul. Ezen egyesületek az egyházmegye viszonyai szerint különböző számú espereskerületi tanítói körből alakulnak.
4. Az egyházmegye területén működő tanítóegyesületek egyházmegyei tanítói szövetséggé alakulnak.
5. Az egyházmegyei tanítói szövetségek országos szövetséggé egyesülnek.
6. Az ország összes katolikus jellegű egyházi és világi tanerői időről-időre országos katolikus tanítói kongresszust tartanak.

II.

A szövetségi tagozatok vezetése.

1. A tanítótestület elén az egyházhatóságtól kirendelt igazgató áll.
2. Az esperesi tanítói kört a kerületi esperes vezeti.
3. A tanítóegyesület vezetését az időről-időre szabadon választott elnökség, tisztikar és választmány intézi.
4. A megyei tanítói szövetkezet mindenkori elnöke az egyházmegye főtanfelügyelője és választott tisztikara és választmánya.

5. Az országos tanítói szövetség és kongresszus vezetését az Országos katolikus Tanügyi Tanács intézi.

III.

A tanácskozások rendje.

1. A tanítótestület havonként tanácskozik. (Az 1876. évi püspökkari utasítás.)
2. Az esperesi tanítói kör évenként tartja tanácskozásait. (Egyházhatósági rendelet.)
3. A tanítóegyesület minden második évben tartja gyűléseit.
4. A megyei tanítói szövetséget a főtanfelügyelőség három évenként hívja össze tanácskozásra.
5. Az országos szövetség öt évenként gyűlésezik.
6. Országos tanítói kongresszust szükség szerinti időkben a nmelts. püspökkar hív együvé.

IV.

A szövetség tagjai.

1. A tanítótestületnek, az esperesi tanítói körnek, a tanítóegyesületnek, valamint az országos tanítói kongresszusnak tagjai mindazon egyházi és világi katolikus jellegű népoktatási intézeti tanerők, kik az illető szövetkezeti tagozat területén működnek.
2. A megyei szövetkezet tagjai: az egyesületeknek számarány szerint választott képviselői és az illető egyházmegye területén lévő papnevelő-intézeti, tanító- és övöképző-intézeti tanárok.
3. Az országos szövetségben az Országos katolikus Tanügyi Tanács tagjain kívül a megyei szövetség számarány szerint választott képviselői foglalnak helyet.

V.

A tanácskozás menete.

1. A tanítótestület a püspökkari utasításokban megszabott teendőin felül az egyesülettől hozzáküldött tételeket megbeszéli s a tétel fölött közös határozatot hoz. A tanítóegyesület számára kidolgozandó tételeket ajánlhat. A határozatot s az esetleg ajánlott tételeket jegyzőkönyvi kivonatban idejében megküldi a kerület esperesének.
2. Az espereskerületi tanítói kör eddigi működési köre és rendje érintetlenül marad. Ezen fölül megbeszéli a tanítótestületek határozatait s egy közös határozatban megállapodik. A határozatnak az egyesületben alaposabb megokolására egy vagy több tagot megbíz. A tanítótestületektől ajánlott tételeket is megbeszéli, s amelyeket tárgyalásra alkalmasaknak talál, az egyesület elé terjesztendőnek javasolja. Jegyzőkönyveit az egyházi hatósághoz küldi. Az egyesület elé terjesztendő dolgokat külön is leírva terjesztetnek a hatóság elé; a hatóság pedig átteszi az egyesület elnökségéhez.
3. A tanítóegyesület tüzi ki a tárgyalás alá veendő tételeket. Ajánl megyei és országos szövetkezeti tételeket. Az espereskerületektől a hatóság

utján átvett tárgyalásra kitűzött, tételre vonatkozó határozatokat választmányában összeegyezteti s ez alapon egy közös határozati javaslatot visz az egyesület közgyűlése elé. A megyei szövetkezet elé vezérelt határozatokat és tételket a hatóság útján a megyei szövetséghez juttatja. S határozati javaslatainak megokolásával a megyei szövetkezetbe küldött képviselőit megbizza.

4. A megyei szövetség elé vezérelt egyesületi határozatokat a szövetség központi választmánya tárgyalásra előterjeszti és határozati javaslatként terjeszti a szövetkezeti közgyűlés elé. Az Országos katolikus Tanügyi Tanácstól, vagy az országos szövetségtől leküldött tételket esetleg rögtön tárgyalja, rendszerint azonban a körébe tartozó tanítóegyesületekhez küldi. Ezek a már jelzett módon intézik el e tételket.

A megyei szövetség saját körében tételket tűz ki s leküldi az egyesületekhez. Hasonlóképen tételket ajánlhat az országos szövetség, illetőleg a kongresszus számára. Képviselőket küld ki az országos szövetségbe s elfogadott határozatainak megokolásával bizza meg. Határozatait az egyházhatóság útján terjeszti az országos szövetség ügyeit intéző Tanügyi Tanács elé.

5. Az országos szövetség a megyei szövetkezetektől hozzá küldött s a Tanügyi Tanácstól kellőképen előkészített határozati javaslatokat tárgyalja s hozott határozatait a nmélt. püspökök elé terjeszti. Tételket küld a megyei szövetkezeteknek, melyek megszabott ügyrendjük szerint tárgyalják vagy tárgyalatják a területükön működő kisebb tagozatokkal és a hozzá visszaterjesztett s körében egységesített határozatokat az országos szövetséghez visszaterjesztik.

6. A kongresszus teteleit a Tanügyi Tanács útján a nmélt. püspökök tűzi ki. Határozatait a püspökök elé terjeszti.

VI.

A határozatok érvényesítése.

1. A tanítótestület a saját iskolai számára hozott határozatokat megvalósítani köteles. A határozatok ezen végrehajtását az igazgató és az arra rendelt többi felügyelő ellenőrzi.

2. Az egyházmegyei szövetségnek a tanítótestületek, esperesi tanítói körök és egyesületek kebelében fokozatosan tárgyalta és végérvényes döntés végett eléje került tétel fölé hozott s a hatóságtól jóváhagyott határozatait az egyházmegye összes népoktatási intézetei végrehajtani kötelesek. A végrehajtást az egyházhatóságtól arra rendelt felügyelők őrzik ellen.

3. Az országos szövetség esetleg a kongresszus határozatait, ha a nmélt. püspökök azokat jóváhagyta, az ország összes kath. népoktatási intézetei végrehajtják. E végrehajtás ellenőrzését egyházmegyénkint őrzik ellen.

Ezt a terv-vázlatot a kath. tanítók Tanügyi Tanácsának legutóbbi ülése elvileg elfogadta. Mi-

vel betegségem miatt az egyesületi életünk országos szervezésére kiküldött bizottság tagjaival e tervet nem közölhettem; másrészt pedig fölültébb kívánatos, hogy a nyáron tartandó Százask Bizottság ülése előtt ezt a tervet minél többen ismerjék és így az előadó már kijegőződött, leszűrődött nézetekkel álljon szemben: a nyilvánosság elé vezérlem a vázlatos tervet.

Amint látható, legnagyobb részben kiforrott állapotok megrögzítéséről és országossá tételéről van itt a szó. Mivel tényleg megvalósítandó ez az eszme, a szertelen újításokat kerülni kellett; de érvényesíteni kellett azokat az eszméket, melyek a gyakorlatban beváltak.

Csupán vázlatos tervet közlök s ezt közöltem első ízben a Tanügyi Tanáccsal is, mert így az egész szervezet áttekinthetőbb. A vizsgálódókat is csak ilyen szempontok figyelembevételére kérem. A részletek kidolgozása a lényeg elfogadása után könnyű lesz; és azt is előbb a nyilvános megbeszélés tárgyává kell tennünk.

Új az egészben: 1. Az ország katolikus tanfőfőinek egygy tömörítése. 2. A tanítótestületeknek és az esperesi tanítói köröknek a szervezethe való bekapcsolása. 3. Az egész szervezetnek egységes összefüggése. 4. A fontosabb határozatoknak az iskolai életben való megvalósítása.

Ezeket az újításokat most nem indokolom. Ha kell, azt is megteszem. Legtöbbjéről azonban azt hiszem, önmagát ajánlja.

Jelszavunk legyen: Minél előbb szervezkedjünk, hogy egyekké lehessünk. Erre égető szükségünk van.

Dreiszigler Ferenc.

Tanítsunk az életnek.

Sokszor hangoztatott ige ez. Talán már unja is a kedves olvasó. Pedig nincs igaza, merté tétel kiváló fontossága és ép azon körülmény, hogy az ige csak ige maradt, szükségessé teszi, hogy vele gyakrabban és behatóbban foglalkozzunk. Hátrányos betegségünk az, hogy minden üdvös eszme fölé átsurranunk anélkül, hogy csak meg is próbáltuk volna azt a gyakorlati életbe átültetni. No de ennek is van oka, mert «a változatosság gyönyörködtet». De megboesát a kedves olvasó, ha most szakítok a sokszor félszeg divattal és a főnti tételről elmélkedem, jól tudva, hogy a jónak ismétlése ösztönzi az akaratot annak megvalósítására.

Eddigi tanításmódunkkal sohasem tudtunk oly eredményt elérni, mely tanítványainkat arra kényszerítene, hogy különböző kötelességeik teljesítésekor hálával gondoljanak az iskolára, mely őket ama kötelességek hasznos végzésére megtanította. És mi ennek az oka? Ennek oka iskolai tanításmódunkban rejlik, mely nem veszi figyelembe a tanuló ismeretbeli szükségleteit és másodsorban fűlságosan elvont, elméleti, azaz a gyakorlati étellel semmit vagy igen keveset törődik. Hogy tehát tanításunk tökéletes legyen, ahhoz két dolog szükséges: először tudnunk kell, hogy mily

ismeretekre lesz szüksége annak a tanulónak, másodsorban a tanuló tehetéseit minden irányban fejleszteniük kell. Elsősorban tehát azt tanítsuk, minek a tanuló az életben hasznát veheti. Nem minden ismeret hasznos az embernek, tehát nem is szükséges. Ellenben mindenkinek megvannak a maga állapotbeli kötelességei, melyek mikénti végzetéstől függ az ember értéke. Bár a kötelességek különösen fejlettebb korban veszik körül az embert, de erre már az iskolában kell őt előkészíteni. Ha ezt figyelmen kívül hagyjuk, munkánk eredménytelen lesz. Eddig azonban ezen alapgazsággal sem a könyvtörök, sem pedig mi tanítók nem törődünk. Így történt aztán, hogy az a fűlési gyermek a természetrajzból a ló sörényéről, farkáról, patájáról tanul; továbbá, hogy a fiát csikónak hívják, holott ő ezt már régen jól tudja. De mi haszna abból, ha ezt tudja is, hiszen neki a lovat nemestíteni, tenyészteni kell. Erről azonban egy szót sem hall az iskolában. Istenem! mennyi szükségeset elhagyunk és mennyi fölöslegesét tanítunk. Ezért aztán a sok fáradság dacára igazi eredményt nem tudunk fölmutatni. Látjuk a bajt, segítsünk tehát! Először is jó könyvek kellene, melyek csak a szükségeset ismertetik. Természetesen a könyv bőven nem ismertetheti a fölvetett anyagot, de kell, hogy utmutatást nyújtson a tanulónak a magyarázathoz. Így aztán a tanuló azt tanulja, aminek hasznát veheti az életben. Hogy mit kellene fölvenni az egyes tankönyvekbe és mit elhagyni, azt a cél és a körülmények határozzák meg. Erről majd más alkalommal.

Második főhibája tanításunknak, hogy nem életreható, hanem elvont, elméleti. Sőt sok helyütt még az elméleti tanítás polcára sem bírt fölemelkedni, hanem a sablonos emlézés alatt szinylődik. Ez pedig a tanítás legalsóbb foka, mely csak arra való, hogy az ismeret a tanuló emlékezetében maradjon. És hány oly tanuló kerül ki évenként iskoláinkból, aki csak beemlézte az anyagot, de semminek a lényegével, hasznával nincs tisztában. Hogyan áll aztán az ily félelme kötelességeivel szemben? Ingtalan, határozatlan lesz minden cselekvése. Természetesen munkája is csak felmunka. Ez bizony silány állapot. De ha tanítványaink elméletileg értik is, amit beemléztek, munkánk eredménye még mindig nem tökéletes. A pusztán elméleti tanítás nem elégíthet ki, mert az ember nemcsak szellem, tehát nemcsak szellemileg dolgozik, hanem gondolatát, ismereteit alkalmazni, megvalósítani is akarja. Már pedig ha ebben nincs gyakorlata, ha még úgy tisztában van is a dolog lényegével és céljával, mégis sokszor fog baklövészeket elkövetni, vagy csak gyarló eredménnyel díszelkedhetik. Ekkor érzi csak, hogy a pusztán elmélet kevés az életben, hanem annak alkalmazásában is bizonyos ügyességre kell szert tennie. Nem elégséges tehát, hogy a gyermek fejét 12 éves koráig az iskola zárt falai között csupán csak elméleti ismeretekkel töltsük, hanem a tanult dolgok alkalmazását, megvalósítását is gyakoroltatni kell, hogy lássa a tanuló a különbséget a

gondolat és a cselekvés között. Azaz cselekedjék a tanuló, mert az élet cselekvésekből áll. Az ily tanításból kétfős haszna volna a tanulónak. Először jól tudná vezetni kötelességeit, másodsorban már fiatal korban fokozatosan megszokná a munkát és nem lenne annyi dologkerülő, mint manapság van. Most ép azok nem dolgoznak, akik többet tanultak, mert a huzamos elméleti tanítás mellett testük egészen elpuhult, a munkára alkalmatlan lett. Ezáltal tehát csak szobatudósokat neveltünk, amire ma nincs szükség. Be kell ismerünk, hogy gondolataink, eszméink megvalósításában, alkalmazásában mi magunk is ügyetlenek vagyunk. Ez az oka, hogy eszméink az idővel együtt elmulnak. Nem merünk annak megvalósításához hozzáfogni, mert nincs gyakorlatunk, tehát félünk a felsüléstől, érezvén, hogy mi is csak elméleti emberek vagyunk. Tehát kénytelenek vagyunk megelégedni azzal, hogy az eszme papírra került. Ép ily sors vár tanítványainkra is, kiknek szánandó helyzetük megegyezik egy lánervert szabadsághósevel, mert meglevő erejük dacára tehetetlenek.

De egyéb indokaink is vannak, melyek a cselekvő tanítás életbeléptetését követelik. A tanuló elméleti ismereteinek megvalósításánál, alkalmazásánál a kellő ügyesség mellett még sok oly tapasztalatra jut, melyeket az elméleti tanításnál elhagytak. És hogy ez behatóbbá teszi az ismeretet, arról talán fölösleges is beszélni. De meg a gondolat megvalósítva nem mindig oly szép és hasznos, mint amilyennek látszik. Ezt látva a tanuló, gondolatait mindig össze fogja hasonlítani a valósággal. Ezáltal egyuttal elejét vesszük a haszontalan abrándóknak, mert a tanuló minduntalan azt tapasztalja, hogy a gyakorlati életben semmi sem megy oly könnyen, mint azt a légvárepítők hiszik. Ki nem látná be tehát mindezekből, hogy a cselekvő tanítás behozatala különösen napjainkban kiáltó szükség. Így a tanuló az iskolából kilépve, az életben csak munkálkodásának természetes folytatását látná és nem állna oly bambán, tehetetlenül a munkával szemben, mint most.

Hogy e bajon segítve legyen, állítsunk az iskolák mellé gyakorló műhelyeket, hol a tanulók külön órában tanulják, gyakorolják a háziipart. A háziállatokkal való bánásmódot, lakásaik tisztogatását, a tenyészállatok megválasztását a tanultak alapján a gyermekkel is végeztessük. Ha a község, megye kormányzását akarjuk tanítani, vigyük el őket a gyűlésekre, hogy lássák a kormányzás módját és hallják a határozatokat. Ezt aztán az iskolában újból elmondhatjuk és megmagyarázzuk. Így aztán tiszta képet fog magának alkotni polgári jogairól és kötelességeiről s mikor már ő is részese lesz a kormányzásnak, nem kell neki újból tanulni, hanem a haza értelmes kész polgárt nyer benne. Ha az iskolában még oly jól ki tudja is számítani a tanuló a téglalap területét, kin a szabadban egy téglalap-alaku földet már nem tud fölmérni. Tehát ne csak a táblán mérjünk és ne csak számokkal, hanem méressük

föl a
földé
több
besz
lekv
gazd
M

M
to vas
ban
tagja
ort e
1. 9
Papp
diszt
sasa
terlé
zárk
sün
7-8
gyüle
sug j
ndit
lese.
vetle
Laj

M
fogja
lend
meg
10
neg
beli,
hym
eözi
szab
nód
eboa
tas
s eze
elbe
jegy
és je
at l
mek
venn
mán
polg
10a
lata
9.
rend
gyük
teud
2 el
telje
bátr
befiz
lász

A
kérd
Kiad
Ara

föl az iskolát, az udvart, a kerteket, a szántó-földeket stb. De főlegesen ennek bizonyítására többet fölhoznom, mert köztudomású dolgokról beszélek.

Az iskolák főntartói nyújtsanak módot a eslekvő tanítás megvalósíthatásához, mert ez ad gazi értéket a népiskola munkájának.

Muzsla.

Lett József.

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghívó. *Pápa-Csáth* esp. ker. róm. kath. tanítókor tavaszi közgyűlését f. évi május hó 25-én Pápa-Kovácsiban fogja megtartani, melyre a kör rendes és pártoló tagjai, nemkülönben a nagy érdemtanúgy barátok alulrt elnök által tisztelettel meghívotnak. Targysorozat: 1. 9 órákor szentmise. 2. A gyűlés megnyitása, a nagys. Papp Sándor Veszprém vármegye kir. tanfelügyelő urnak disztagsági oklevél átadásával. 3. Jegyzőkönyvek fölvétele és hitelesítése. 4. Az új tagok fölvétele és a távozók túrlése. 5. Gyakorlati tanítások a helyi tanulókkal s utána zártkörű bírálatok. A hátralékok befizetésére 20 perc szünet. 6. A központ által kitűzött négy tétel tárgyalása a 7-8-ra fősúlyt fektetve. 7. Veszprémben tartandó közgyűlésre 2 képviselő választása. 8. A számvizsgálóbizottság jelentése a pénztári számadásokról. 9. Jelentések és indítványok tétele. 10. Az őszi közgyűlés helyének kijelölése. Kéretnek a t. Kartárs urak, hogy hátralékaikat okvetlen befizessék. Keit Ugodban, 1905. ápril 27-én. *Hajdu Lajos* elnök.

Meghívó. A *Jászó-tornai egyes. esp. tanítókor t. fogjaihoz*. Mult évi közgyűlésünk határozata és fötiszteendő Mőhler Károly tornakerületi esperes úrral történt megállapodás folytán, ez évi tavaszi közgyűlésünket *május hó 10-én* reggeli 9 órákor kezdve Tornajfaluban tartjuk meg: amire a fötiszti, plébános s a n. t. alapító, tiszteletbeli, pártoló és rendes tag urakat van szerenésém meghívni. A gyűlést reggeli 8 órákor Veni Sancte s szentmise előzi meg. Targysorozat: 1. Gyakorlati tanítás: «a magyar szabadságharc»-ról, Bertalan Gyula zombolyai tanár módszere szerint. Előadó: Litkey Menyhért. A tanulók elbocsátása után: 2. Megnyitás. 3. Eszmecsere a gy. tanítás anyaga és módszere fölött. 4. A pénztáros jelentése s ezzel kapcsolatosan a tagsági díjnak befizetése, mely ebből a gyűlés 10 percre felfüggesztetik. 5. Az előbbi gyűlés jegyzőkönyvének fölvétele és hitelesítése. 6. Folyóúgyek és jelentések. 7. Ertekezések: a) «Milyen eljárási módot kell követni és fölhasználni arra nézve, hogy a gyermekek az istentiszteleten méltóképen részt tudjanak venni?» Előadó: Dockalik Jenő. b) «Mimódon kell az alkotmányt tanítani, hogy a gyermekek mint leendő honpolgárok, jogaik és kötelességeik tudatában legyenek?» Előadó: Simkovics Sándor. 8. Az értekezések szóbeli bírálata s eszmecsere az azokban kifejtett irányelvek fölött. 9. Egy 3 tagú bírálóbizottság kijelölése. 10. Az ez évi rendes közgyűlésre 2 képviselő választása. 11. A jövő gyűlés helye és idejének megállapítása s az előre bejelentendő gyak. tanítások és értekezések előjegyzése: valamint 2 előadónak kijelölése. 12. Indítványok. A t. Tagtárs urak teljes számban való megjelenését és a folyó, valamint a hátralékos tagsági díjnak magukkal hozását és pontos befizetését kérve, hazafias s kartársi üdvözléssel vagyok. Jászó, 1905. április 26. *Tóth Géza* körelnök.

IRODALOM.

Az emberről.*

A munka tisztán az ember eredetének természetrajzi kérdésével foglalkozik: tehát teljesen reális alapon épül

* Platz Bonifác dr., «Az ember eredése, faji egysége és korab. Kiadja a Szent-Istvan-Társulat, Budapest, 1905. 8-ret., 361 lap. Ára 5 korona.

föl. Mellőzi azt a szorosan a tárgyahoz nem tartozó metafizikai kérdést — és a polemikus föladat céljából helyesen — hogy ha bizonyítva lenne is az embernek alsóbbrendű állati lényekből való kifejlődése: hogy jöttek létre bebizonyíthatólag azok az alsóbbrendű lények? Ezzel, mint emlitem, nem foglalkozik. Csupán az ember eredetével.

Hasonló összefoglaló, minden leletre, minden etnografiai és kulturtörténeti adatra, bizonyítéokra kiterjeszkedő magyar munkánk még nincs.

Platz Bonifác a legnagyobb részrehajlatlansággal és realitással jár el. Szembeállítja az összes tanokat, melyeket az ember eredéséről az ismert nevű természetkutatók hirdetnek. Ezekkel azután szembeállítja a természetkutatásoknak a majomtól való származásra nézve fölmerült negatív eredményeit. A gondolkodó ember maga előtt láthatja a majomeredet teoriájának ingatag és tarthatatlan voltát. Fizikai és pszichikai bizonyítékok legapróbb körülményeit és adatait csoportosítja a tudós szerző: a fölbontott csontrendszerek tanulságait ép úgy, mint a szellemi élet minden megnyilatkozását.

Gyönyörűen, tömören és világos előadással bizonyítja a fajegység szükségképeni voltát is. Hogy minő változásokat idéznek elő a népek külső alakában és szellemi fejlődésében a megváltozott életviszonyok, a klíma és táplálkozás. anélkül, hogy a fizikai tulajdonság alapalakjai vagy a szellemi képesség (jól jegyezzük meg, a képesség kvantitása, nem pedig a fejlődés kvalitása) léte megváltozott volna. Végigvezet bennünket az összes ősi népek kultúrelétén: szembeállítja a természetnépek sok jeles képességét, kulturális munkáját, erkölcsi tudatát azok hibáival, összehasonlítva azonban a mai kulturnépek munkájával és erkölcsi hiányaival, melyek sok esetben csőppet sem esekélyebbek és kevésbé borzalmasak, mint az úgynevezett vadaké. A kultúra emelkedését és süllyedését, az erkölcsi tisztta fölfogását és romlását, a szellemi élet frissességét és ellanyhulását, a vallások változásait tapasztalhatjuk minden korban, minden fajnál, minden égjál alatt: ezekből tehát nem vonhatunk le semmi következtetést amellet, hogy az ember eredete nem lett volna egységes.

Az ember magasabb, kiváltságos, külön fajanak leg-erősebb bizonyítéka mindenesetre a beszélő képesség, melyhez hiába fogja keresni a cáfolatot az az amerikai ember, aki a majmok nyelvét akarja rendszerbe foglalni. Kétségbeesett hóhört.

A beszédrel, illetőleg a nyelvvel szintén behatóan foglalkozik a szerző és számos bizonyítékot sorol föl a legjelesebb nyelvészek munkái nyomán amellet, hogy rokonsági kötelék uralkodik a föld összes nyelvei között és ép oly kevésbé lehet éles határvonalat vonni az egyes nyelvek, mint nem lehet az emberiség egyes alakjai között. E szerint végeredményében a számos nyelv nem egyéb, mint egy ősi nyelv különböző elváltozása, mely változás folyton folyvást tart ma is az élő nyelvekben, amint azt mindenki figyelheti. Mózes tanítását tehát, hogy a vízözön után egynyelvű volt az emberiség, az összehasonlító nyelvészet nemcsak hogy meg nem dnti, hanem megerősíti.

Végül az ember vándorlásait és az emberiség korát tárgyalja. Az emberiség kora sehogy sem állapítható meg pontosan: legkevésbé sem fogadhatók el tévedő geológusok önkényes, mesés nagyítása. Az emberiség elszaporodására öt-hatezer esztendőnet Krisztusig elegendőnek tarthatunk.

Meg vagyunk győződve, hogy a jeles munka mindenütt, ahol e fontos téma iránt érdeklődnek, kedves fogadtatásra fog találni. Olvasatni kellene nézetünk szerint az értebb ifjúsággal is, mely már megszerezte a kellő földrajzi, történelmi, természetrajzi ismereteket. S.

KÜLFÖLDI TANÜGY.

Porosz népiskolai reform. Végre megvalósul ez a régen várt reform, amely számos népiskolai kérdést fog megoldani. A porosz népiskolai reform törvényjavaslata körülbelül készen

all, s addig is, amig részletesen foglalkozhatunk vele, álljon itt néhány részlet az intézkedéseiből. A javaslat bizonyosan törvény erejére fog emelkedni, mert a liberális és a konzervatív pártok már kompromisszumot kötöttek, s szinte eleve tették magukévá a törvényjavaslatot. Legfontosabb intézkedése az, hogy a népiskolák alapítását és fenntartását a községek feladatának mondja ki, így volt ez eddig, s így lesz ez ezután is, tehát Poroszországban ezentúl sem lesz szükség a népiskolák államosítására. Ezek a községi népiskolák azonban, amelyeknek különben vallásos lesz a jellegük, az eddiginél jelentékenyebb államszegélyben fognak részesülni: az évi összeg még nincs megállapítva, ezen nyilván a törvényhozásban fognak alkudozni. A törvényjavaslat egyébként ebben azt mondja ki, hogy a hitvallásos iskola léve, s csak ott ismeri el a közös iskolákat vagy tartja meg, ahol a történeti fejlődés tartotta szükségesnek azoknak letesítését, vagyis ahol például ilyen természetű alapítványok léteznek. Ez az elv különben a legfontosabb, mert annak az alapján — kivéve az utóbbiakat — bármikor megszüntethetők a közös iskolák, ha akár a katolikus, akár az evangélikus tanulók elszaporódnak annyira, hogy új iskolát kellő számú tanulókkal láthatnak el: a szülőknek azt a jogát, hogy ezt bármikor követelhessek, a törvényjavaslat elismeri. A tanfelügyelet kérdésében is intézkedik ez a javaslat, de nem igen változtat a meglévő állapotokon, legfőkébb annyiban, hogy úgy a katolikus, mint az evangélikus lelkészeket az eddiginél sokkal tágabb mértékben fogják kinevezni kerületi tanfelügyelőknek, fölöttük fog állni természetesen az állami tanfelügyelő. Itt jegyezzük meg, hogy ez idő szerint a *Württembergi* királyságban is tárgyadják a népiskolai reformot, itt azonban főleg a tanfelügyelet kérdése miatt nehezen lesz keresztülvihető, mert a javaslat a szakfelügyelet eme és ürügye alatt akarja eltávolítani az ottani népiskolákból úgy a katolikus mint az evangélikus lelkészeket, s ezért a törvényjavaslatot nem hajlandók elfogadni sem a katolikus párt a *Württembergi* parlamentben, sem azok a protestánsok, akik még tartanak arra, hogy a népiskola hitvallásos jellegű legyen. Még csak azt említjük föl, hogy Poroszország ennek érdekében fényes példát mutat Európának. A legműveltebb államok közé tartozik, úgy hogy a többi ország mindenben utánozta iskolai rendszerét, csak abban nem, ami a legfőbb erősségét teszi: a hitvallásos jellegben.

Erdei iskola. A német pedagógiának egy újabb, nagyon érdekes vívmányáról számolhatunk be. *Charlottenburg* városa ugyanis nevezetes újításra határozta el magát, amelynek lassan-lassan bizonyosan akadnak követői. Gyöngékedő gyermekek számára erdő szélén alapított elemi iskolát, s ezért nevezik ezt *erdei iskolának*, amely azonban nem lélekileg vagy elméletileg gyöngé gyermekek számára való. Az iskola most már megnyílt, s épen a kitünő erdei levegőjére számí-

tanak, hogy az illető gyermekek egészségét előmozdítsa. Az új iskola különben egy hektarnyi területet foglal el, s két épületesoportból áll, amelynek egyike gazdasági, a másik oktatási célokra szolgál, s százhusz gyermeket lehet benne elhelyezni: fiúk és lányok együtt vannak; a gazdasági épületek értelme pedig az, hogy a gyermekek számára bennük főznek, mert kora reggeltől estig ott vannak az iskolásgyermekek, s így ellátásra szorulnak, amelyet az intézet napi hatvan fillérért juttat nekik, s ezért napjában reggelit, ebédet, vacsorát és kétszer kapnak uzsonnát, délelőtt és délután; az ellátás díját elengedik vagy le is szállítják a nagyon szegény szülőknek. A tanítás napjában nem tart tovább két vagy két és fél óránál, s mert az a főcél, hogy azok a gyöngétestű gyermekek megerősödjének, már kora reggel hagyják el szülei házat, hogy friss levegőn legyenek (erdő menten) minél többet, s csak este térnek haza, hogy legalább ezt töltsék családjuk körében. Az új iskola hamarosan népszerű lett a *Charlottenburgi* szülők előtt, amelyben, tekintettel arra, hogy nagy város, gyöngékedő gyermek bőven akad; az új intézetbe tehát sokat közülük nem lehetett fölvenni, de annyira népszerű lett, hogy a város bizonyára több hasonló iskolát fog alapítani, amivel fényesen megfelel a közegészségi követelményeknek is.

VEGYESEK.

NOGELY ISTVÁN

Lapunk március 5-iki számában méltattuk *Nogely István* érdemeit azon alkalomból, hogy a királyi kegy és *Szerecsény Pál* megyéspüspök föltérjesztésére a nagyváradi székeskáptalannak kanonokjává nevezte ki. Most pedig mély fájdalommal és a legőszintébb részvétellel jelentjük halálát. Régebbi haját orvosoltatni kívánva a még életerős, de már 65 éves öreg úr Budapestre jött s itt a Herezl-féle szanatóriumban megoperáltatta magát. Az operáció állítólag sikerült, azonban fölfekvés folytán tüdőlobbát kapott. Szíve nem működött rendesen s így halálának közvetlen oka szívszélhűdés volt.

Kanonoki kinevezetése f. é. január 21-én kelt, febr. 23-án történt az ünnepélyes beiktatása a váradai székesegyházban. Ápril 27-én munkás életét befejezte s így 40 évi fáradhatlan tanügyi buzgalkodásért földi jutalma rövid két hónapi kanonokság volt.

Megnyugsunk a kifürkészhetlen isteni Gondviselésben, mert ily nagy férfiakban adott példa a megismétlődő bérmlás, hogy mindnyájunk számára hátra van a túlvilági jutalom vagy büntetés.

Temetése Nagyváradon, székházában f. hó 29-én, d. e. 129 órákor vette kezdetét, szorongásig megtelt a gyászház udvara s a ház előtti térség. Tanítványai zokogva álltak körül koporsóját, de mély megilletődésben volt a nagyszámban megjelenő előkelő közönség is. A kártársi szeretetnek igen szép megnyilatkozásául emeljük ki, hogy temetésére, mint tanítóképzési tanárra kivonult a főgimnázium derék tanári testülete az ifjúsággal együtt. Ott volt az Orsolya-zárda összes növendéke, az Immaculata és Szent-Vince-intézetek, az olasz- és újvárosi római kath. elemi fiúiskolák mindannyian gyászlobogóval. Ott volt a községi iskolák tantestülete Réz Mihály felügyelő-igazgatóval. A szomorú szertartást *Vinkler József* nagyrépost fényes segédlettel végezte.

Szertartás végeztével a tanítóképzési növendékei *Neworál István* énektanár vezetésével meghatóan énekeltek *«Boruljunk a koporsóba»* című gyászdalt.

Majd megindult harangzúgás között az impozáns gyászmenet a székesegyházba. Papok, tanítók, növendékek és káptalani gazdatisztek vitték fölvaltva a drága tetemet. A székesegyházban díszes ravatalra helyezték a koporsót. A gyászmisét szintén *Vinkler József* nagypréposti tartá az elhunyt lelkiüdvéért s ezenkívül ugyanakkor a székesegyház tizenegy mellékkoltaránál mondtak gyászmisét a premontrai kanonok-rend tanárai s a világi papok. Ennek vegeztével az olasz-i nagytetemébe vonult a menet.

Szebbnél-szebb koszorút helyeztek ravatalára «A nagyvarad-vidéki róm. kath. Tanítóegylet», a tanítóképző, az óvónőképző, a tanárikar, a rokonság és a káptalani tisztikar. A föltámasztás örök nyugalom legyen érdemeinek nagy jutalma!

Tudósító.

Az Országos Magyar Katholikus Iskolaegyesület megalakítására szervezett bizottság, mely a kath. Tanügyi Tanács legutóbb tartott üléséből kiküldetett, *Csákos József* c. püspök elnöke alatt többször ülésezett és véglegesen szövegezte az alakítandó egyesület alapszabályait. *Ember Károly* lovag előadói javaslata — esekély módosítással — a nmélt. püspöki kar határozata értelmében a napokban már föl is terjesztett *Vasary* Kólos bíbornok hercegprímás ő főmagasságához előzetes jóváhagyás végett. Ha az alapszabály a legmagasabb megerősítést megnyerte, a bizottság kinyomtatja azt és azonnal azétküldi lelkes felhívás kíséretében az aláírási íveket és sz. alakuló gyűlésre szóló meghívót. Örömmel tapasztaljuk, hogy az egyesület iránt országos érdeklődés nyilvánul és ez a körülmény kedvező kilátást nyújt arra, hogy a régóta várva-várt intézmény teljes erővel már a közel időben megkezdheti áldásos működését.

A kath. képzők új tanterve. A kath. Tanügyi Tanács a nagyemélt. püspöki kar által elfogadott képzőintézetit tantervet immár kinyomatta és mint saját kiadványát 80 fillérért árusítja. A tanterv megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében (Budapest, IV., Késkeméti-u. 4.)

A «Néptanoda» izetlenkedése. Nem nevezhető egyének, mint értelem izetlenkedésnek a «Néptanoda» e. tanügyi lapnak az a megjegyzése, amit a képzők szakfelügyeletéről szóló azon tudósítása végén közöl, melyben a kath. Tanügyi Tanácsnak e kérdésben elfoglalt álláspontjáról megemlékezik. Az említett lap tudósítása ugyanis szándékosan elhallgatja a Tanácsnak pontokba foglalt határozatából azt, hogy a Tanács örömmel fogad mindennemű állami ellenőrzést, melyre a fennálló törvények a tanügyi kormányoknak nemesak jogot adnak, hanem arra kötelezik is: mert képzőinknek nincs okuk félni a legszigorúbb állami felügyelettől sem. Ezt természetesen elhagyva, oda veti, hogy valószínűleg sok takarnivalóuk lehet a kath. képzőknek, azért demonstrálnak az újabb szakfelügyelet ellen. Ily következtetésre kath. képzőink ellen csak a vak gyűlölet indíthatta *Schneider* szerkesztő urat, amelyre csak azt az indiskréti kérdést tesszük fel: nem-e hálából cselekszik így, mert úgy tudjuk, hogy ő is, mint sok más érdemes tanfőúr, kath. képzőintézetben szerezte kiképzését?

Felelős szerkesztő: *Ember Károly*.

PÁLYÁZATOK.

Egri érseki megye

A folyó évi «Népinevelő» 18. számában közölt kiralydi kántortanítói pályázati hirdetésre nézve megjegyeztetik, hogy államszegélyis van: 102 korona. *Ányai János* lelkész, Sajó-Németi. 163 1—1

Kalocsai érseki megye.

Magyarkanizsára (Szeged mellett) róm. katolikus kántorségéret keresek. Fizetése: havonkint utólag husz korona, ellátással, mosás nincs. Gyertyajövedelem is van. Azonnal elfoglalható. 161 1—2

Selmecbányán a miniszterileg engedélyezett *menházezetőnői* hat havi tanfolyam bevégeztével f. év április 11—12-én megtartott képesítő-vizsgálaton 17 nő nyert

képesítést: ezek közül néhányan menházezetőnői, óvónői vagy úri házakhoz gyermekkertészőnői állásra meghívást kérnek. Selmecbányán, *Tuka Antal* kitanító. 159 1—1

Pályázati hirdetés. A znióvárjaljai állami elemi iskolai tanítóképzőintézetnél az 1905/6. tanévre az I. évfolyamba fölvételük 30 növendék. Ezek közül 10 egész ingyenes ellátásban, 15 fél ingyenes ellátásban fog részesülni, 5 pedig fizetéses helyre vétetik föl. A kedvezmények a középiskola vagy polgári iskola IV. osztályát végeztetett kitűnő és jeles előmenetelű növendékeknek fognak adományoztatni. A pályázati kérvények folyó évi május hó 31-ig az intézeti igazgatósághoz nyújtandók be. 162 1—1

Pályázati hirdetés. A nagyszabeni tanítóképzőintézet I-ső osztályába a következő 1905/6. tanévre fölvételért folyamodhatnak 14. életévüket betöltött olyan leányok, kik a felső leányépiskolát, a polgári- vagy felsőbb leányiskola, vagy leánygimnázium négy alsó osztályát sikerrel végezték. Fölvételi vizsgálat nélkül, de pályázati kérvények alapján történik a fölvétel. A fölvételi kérvényhez a következő okmányok csatolandók: 1. Keresztlevel. 2. Iskolai bizonyítvány a megelőző tanévről s az idej első félévi értesítő. Az évvégi bizonyítvány június hó 30-án föltétlenül beküldendő. 3. Orvosi bizonyítvány a folyamodónak a tanítói pályára alkalmas voltáról. A kérvényben kitéendő, hogy bennlakó vagy bejáró akar-e lenni a növendék. Bennlakási havidíj 36 korona (18 forint). A Kérvényeket az intézeti igazgatósághoz június hó 15-éig kell benyújtani. A fölvétel július hó első napjaiban lesz elintézte, miről az érdekeltek azonnal értesítést nyerne. A II., III. és IV. osztályba szintén vehetők föl új tanulók, ha kimaradás folytán hely üresedik. A III. osztályba fölvethetők olyanok is, akik kisedővönői oklevelet szereztek vagy a felsőbb leányiskola, esetleg a leánygimnázium hat osztályát végezték. Az ilyen tanulók az I. és II. évfolyam különbözeti tárgyaiból vizsgálatot tesznek. A bennlakásról prospektust szivesen küld az igazgatóság. *Dr. Balinszky Lajos* képzőintézeti igazgató, Nagyszabén. 160 1—1

Orgonaépítési műintézet.

Rieger Testvérek

vitamosgépekkal berendezett cs. és kir. udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

cs. és kir. udvari szállítók, a Szentis jövagja, a *Ferencz József-rendlovagja*.

A párisi és bécsi világkiállításos stb. helyről kitüntette.

Legolcsóbb árban és kedvező fizetési föltételek mellett kiváló tiszta legyommasú csőrendszerint (pneumatikai) tartos, nemesbangú orgonákat szállít. 30 év óta 980 orgonát szállított. Mindennemű orgonajavításokat és hangolásokat a legméréskeltebb árban és lelkiismeretes pontossággal teljesít. Orgona jókarban tartása méréskelt árban elvállaltatik. Tervezetek és rajzok kívánatra díjtalanul.

Vizsgai jutalomkönyvek, ifjusági iratok,

Szent-István-Társulat kiadásában megjelentek.

Ifjusági irataink tartalmuknál és kiállításuknál fogva egyaránt igen alkalmas vizsgajutalmakká s nagy részük a mi kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterintézet úgy ilvén alkalmasokra, mint iskolai ifjusági könyvtárak részére ajándékot nyertek.

Japán mesék. Számos eredeti képpel. Irta és rajzolta <i>Adventisz Viktor</i> . Ara kötve ... 2.40	A testvérek. Ifjusági elbeszélés. Irta <i>Kónes I.</i> Két képpel. Kötve ... — 80
Falusi gyermekek könyve. Irta <i>Andó A.</i> Ara kötve ... — 80	A vadon gyermeke. Ifjusági elbeszélés. Irta <i>Kónes István</i> . Két képpel. Ara kötve ... — 80
Aranka, vagy: Az alázatosság diadala a kevélység fölött. Ara kötve ... 1.—	Levelek hugomhoz az olvasásról. Irta <i>Kisfaludy A.</i> Ara bőve ... 1.20
Ahitat szárnyain. Himnuszok és vallásos költemények. Irta <i>Bón Aladár</i> . Ara ... 3.—	Kötve ... 2.—
László főherceg élete és halála. Irta <i>Baján Mihály ur.</i> Sok szép képpel. Ara díszes kötésben ... 1.20	Magyar Szentegyházak regéi. Irta <i>Lathóczy Mihály</i> . Ara kötve ... 2.40
Pompeji utolsó napjai. Regény. Irta <i>Lord Lytton Bulwer</i> . A magyar ifjuság számára átdolgozott kiadás. Ara kötve ... 2.40	Levelek az első szent áldozás után. Franciaiban fordította <i>Stallier Emile</i> . Ara levél-vaszonkötésben ... — 50
Az édes mostoha. Irta <i>Büttner Julia</i> . 4 képpel. Ara kötve ... 2.—	Egész vaszonkötésben ... — 80
Testvérek vagyunk. Irta <i>Büttner Lina</i> . Negy képpel. Ara kötve ... 2.—	A magyar történet századai. Irta <i>de Lőrincz Gyula</i> . Ara díszes vaszonkötésben ... 1.60
Julianka. Irta <i>Büttner Lina</i> . Elbeszélés serdülő leányok számára. Ara kötve ... 1.60	Márta naplója. A mi ifjuságnak ajánlja a Szent-István-Társulat. Ara kötve ... 2.40
Felhőmesék. Irta <i>Czike Imre</i> . Ara kötve ... 1.20	Millenniumi emlékkönyv. Sok szép képpel. Ara díszes vaszonkötésben ... 1.60
Vallásosság és kincsvágy. Ifjusági elbeszélés Mexiko meghódítása idejéből. Irta <i>Demény Dezső</i> . Ara kötve ... 2.—	A Miklós országa. Irta <i>Pap István</i> . Számos képpel. Ara kötve ... 1.20
Trifolium, vagy három jómódú kalendár, melyeket az ifjuság epülésére elmond a Trifolium egyik tagja. Irta <i>Demény Dezső</i> . Ara ... — 60	Karácsonyi aranykönyv. Irta <i>Pap István</i> . A legdíszesebben kiállított verses képeskönyv 7—12 éves gyermekek számára. Ara színes egész vaszonkötésben ... 4.—
Twist Oliver. Regény. Irta <i>Dickens Károly</i> . A magyar ifjuság számára átdolgozott kiadás. Ara kötve ... 2.—	Irodalmunk a milleniumig. Irta <i>Fényes Kálmán</i> . Számos szép képpel. Ara díszes vaszonkötésben ... 1.60
A lelkiismeret, vagy: Brooke Mari megpróbáltatásai. Amerikai elbeszélés. Irta <i>Dorsey Anna</i> . Ara díszes kötésben ... 1.40	Magyar drámai mesék a magyar ifjuság számára. Irta <i>Fényes Kálmán</i> . Ara angol felvaszonkötésben ... 2.—
Emma néni meséi. Jó gyermekek számára. <i>Edgar Allan</i> eredeti rajzaival. Ara kötve ... 2.40	Színjátékok ifjusági színpadra. Irta <i>Fekeregy Emánuel</i> . I. köt. (Tartalma: Vertani-család. — Morus Tamás.) Ara kötve ... 1.60
Laurencia. Elbeszélés a japán népeletről. Irta <i>Falderan Georgina</i> . Ara díszes kötésben ... 2.40	Ugyanaz, II. kötet. (Tartalma: A padlásszobában. — Az örökség. — Inkognitó. — Az igazgató úr. — A fogadás.) Ara kötve ... 1.60
Martini Gusztáv eklezija. Irta <i>Gruber</i> . Fordította <i>Hörst Gy.</i> Kötve ... 1.60	Kis barátainknak. Versék, történetek. Irta <i>Pócsai Antal</i> . Ara díszes vaszonkötésben ... 1.60
Hasznos mulattató. Gyűjteményes ifjusági kiadvány. Képekkel. Díszes vaszonkötésben ... 1.60	Futó csillagok. Ifjan elhunyt költőink jellemképei. Irta <i>Prónay Antal</i> . Ara kötve ... 1.60
Hasznos olvasmányok az ifjuság számára. Képekkel. Díszes kötésben. Ara ... 2.—	Beppo, a lazzarói fiú. Napólyai történet. Irta <i>Rolfus K. Ford</i> . <i>Plosser Rudolf</i> . Ara kötve ... 1.60
Virágosokor a kath. gyerekekertből. Irta <i>Hattler</i> . Fordította <i>Tóth M.</i> Ara kötve ... 1.60	Petike. Elbeszélések. <i>Rosegger</i> Peter műveiből összevázolta és az ifjuság számára lefordította <i>Körösi Henrik</i> . Ara kötve ... — 80
Az Ur Jézus születésnapján. Utelírás Palesztináról. Irta <i>Heber Lipót</i> . Ara ... 3.—	Egyiptomi József. A mi kedves Üdvözítőnk Jézus Krisztusnak megragadó előképe. Irta <i>Sedburg József</i> . Ara kötve ... 2.40
Ifjuság könyve. Elbeszélések és költemények. Ara kötve ... 2.—	Sötét napok. A három árva. Elbeszélések az ifjuság számára. Képekkel. Ara kötve ... 1.60
Ifjusági olvasmányok. Képekkel. Ara kötve ... 2.—	Szabadórákra. A kath. ifjuság számára. Ara kötve ... 2.—
Az ifjuság öröme. Mulattató és tanulságos ifjusági olvasmányok kath. fiú- és leánygyermekek számára. I—V. kötet. Ara vaszonkötésben kötetenként ... 2.40	A falu őrangyala. Irta <i>Szabó Imre</i> . Ara kötve ... 1.40
Szent Imre herceg. Élet és jellemrajz. Irta <i>Karácsony Imre</i> . Ara kötve ... 1.20	Kicsinyek áhitata. Tartalmazza a vallásos gyermekirodalom legszebb verseit és elbeszéléseit. Irta <i>Szómori I.</i> Díszes kötésben ... 2.—
Karácsonyi képeskönyv jó gyermekek számára. Ara kötve ... 2.40	Japán. Történelmi föld- és néprajzi vázlatok. Irta <i>Szeghy Ernő</i> . Ara kötve ... 2.—
Két fiú története. Ara kötve ... — 50	

==== A megrendelést azonnal elintézi: ====

a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

könyvkiadóhivatala: Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. vagy könyvkereskedése: Budapest, IV., Kecskeméti-u. 2.